

Yttrande från Regionkommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet: Rapport om genomförandet av EU:s skogsbruksstrategi"

(2006/C 115/19)

REGIONKOMMITTÉN HAR AVGETT DETTA YTTRANDE

med beaktande av

meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet: Rapport om genomförandet av EU:s skogsbruksstrategi (KOM (2005) 84 slutlig),

kommissionens beslut av den 17 mars 2005 att i enlighet med artikel 265 första stycket i EG-fördraget rådfråga kommittén i detta ärende,

presidiets beslut av den 16 november 2004 att ge utskottet för hållbar utveckling i uppdrag att utarbeta yttrandet i ärendet,

rådets resolution av den 15 december 1998 om en skogsbruksstrategi för Europeiska unionen,

Regionkommitténs yttrande av den 19 november 1997 om "Skogsförvaltning, skogsbruk och skogsskydd i EU" (CdR 268/1997) ⁽¹⁾

Regionkommitténs yttrande av den 18 november 1999 om "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om en skogsbruksstrategi för Europeiska unionen" (CdR 184/1999) ⁽²⁾

Regionkommitténs yttrande av den 12 februari 2003 om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om övervakning av skogar och miljösamspel i gemenskapen (Forest Focus) (CdR 345/2002) ⁽³⁾

det utkast till yttrande (CdR 213/2005 rév. 1) som antogs av utskottet för hållbar utveckling den 6 oktober 2005 (föredragande: Enrico Borghi, kommunfullmäktigeledamot i Vogogna (IT-ALDE)).

Yttrandet antogs vid Regionkommitténs 62:a plenarsession den 16–17 november 2005 (sammanträdet den 17 november).

1. Regionkommitténs bedömning

1.1 Regionkommittén ser positivt på att kommissionen har färdigställt en rapport om genomförandet av skogsbruksstrategin i enlighet med rådets resolution av den 15 december 1998.

1.2 ReK noterar med tillfredsställelse att alla gemenskapsinstitutioner granskar dokumentet, vilket visar att frågan om skogsbruket möter allt större intresse på allt högre nivå.

1.3 Regionkommittén konstaterar att kommissionen

— inte uttryckligen uttalar sig om resultaten av strategin,

— bekräftar den fortsatta giltigheten i strategins principer och grundläggande beståndsdelar, nämligen hållbart skogsbruk, skogens mångfunktionella roll samt hänvisningen till nationella skogsbruksprogram,

— anser att det är nödvändigt att genomföra förändringar i strategin som svar på de förändrade politiska förhållandena,

— föreslår en handlingsplan för hållbart skogsbruk i EU, en översyn av de aktuella instrumenten för att underlätta samordning och samarbete mellan sektorspolitiken på olika områden som påverkar skogsbruket samt en översyn av Ständiga kommittén för skogsbruk.

1.4 Kommittén betonar att varken det gällande EG-fördraget eller det nya konstitutionella fördraget föreskriver en gemensam skogsbrukspolitik eller inbegriper trä i kategorin jordbruksprodukter. Det enda som ligger på europeisk nivå i detta sammanhang är samordningsinstrumentet och de nya miljöpolitiska instrumenten samt möjligheterna att främja skogen inom ramen för bestämmelser om jordbruket, eftersom kommissionen inte velat använda sin initiativrätt för att skapa en rättslig grund.

1.5 Kommittén noterar emellertid kommissionens förslag att med hänvisning även till Lissabon- och Göteborgsstrategierna fortsätta att utveckla strategin genom att upprätta en europeisk handlingsplan för hållbart skogsbruk i syfte att skapa mer strukturerade och konkreta instrument med tillförlitligare tillämpning i de enskilda medlemsstaterna än i dag.

⁽¹⁾ EGT C 64, 27.2.1998, s. 25.

⁽²⁾ EGT C 57, 29.2.2000, s. 96.

⁽³⁾ EUT C 128, 29.5.2003, s. 41.

1.6 När det gäller den europeiska strategins plats i ett globalt perspektiv uppskattar kommittén den utförliga förteckningen över befintliga dokument och överenskommelser, och noterar att subsidiaritetsprincipen skall tillämpas även i dessa fall, vilket innebär att det krävs antingen att de internationella avtalen ratificeras av de enskilda medlemsstaterna, eller också att gemenskapsorganen samordnar verksamheten.

1.7 ReK anser att skog liksom vatten (mellan vilka det för övrigt råder ett naturligt förhållande) utgör tillgångar av strategisk relevans globalt sett och att det bör finnas en gemenskapspolitik för dem, inte en mängd beståndsdelar som endast med svårighet kan återföras till en gemensam plan. Det gäller i synnerhet om man tar hänsyn till orsakssambandet mellan skogsavverkning och översvämningar.

Beståndsdelarna i skogsbruksstrategin

1.8 Regionkommittén anser att systemet för skog och trä hittills inte har haft den synlighet som krävs i gemenskapens politik för ekonomisk utveckling, utan sektorn betraktas som marginell, trots att den skapar betydande sysselsättning och omsättning i hela produktionskedjan.

1.9 Det är nödvändigt, menar ReK, att användningen av de olika typer av trä som produceras i Europa, däribland trä från energiskog, skall omfattas av en långsiktig gemenskapsstrategi. Arbetet med att främja användningen av trä bör innehålla förslag till information och kommunikation som visar materialets tekniska egenskaper och möjligheter utöver den traditionella användningen. Syftet är att ersätta andra material som blir allt dyrare om man tar hänsyn till kostnaderna för återanvändning eller kvittblivning.

1.10 Det är nödvändigt att via de ekonomiska utvecklingsåtgärderna inte bara främja användningen av trä utan också andra skogsprodukter. Det gäller bland annat vissa produkter som uppmärksammas i rapporten – kork, harts, medicinalväxter, svamp och bär – men också produkter som inte nämns i rapporten, t.ex. vilt, biodlingsprodukter, pinjenötter, kastanjer och kryddväxter.

1.11 Regionkommittén stöder skogscertifieringssystemet, som bör bli ett instrument som producenterna kan använda för att föra fram det egna träet på inre marknaden och därmed skapa en konkurrensfaktor som är begriplig för användare och allmänheten. Certifieringssystemen bör förbli frivilliga och omfatta faktorer som beslutas av de olika organisationer som föreslår dem. Myndigheterna får inte ingripa i utarbetandet av de olika normsystemen, utom för att säkerställa öppenhet och förhindra spridning av falsk information.

1.12 Det finns skäl att fortsätta med och intensifiera åtgärderna för att främja användningen av trästycken av mindre

värde, träavfall och trä från energiskog för produktion av värme och energi i områden som ligger nära produktionsorten, i syfte att ersätta andra mineraliska bränslen. Man bör vidta åtgärder som möjliggör en marknad för energi producerad med trä.

1.13 Kommittén anser att det är nödvändigt att den kommande handlingsplanen stöder de olika organisationerna i skogssektorn – från jordägare till användare – med särskild tonvikt på att befästa eller rekonstruera delar av produktionskedjan. Samtidigt bör sammanslutningar inom skogsbruket främjas och stödjas.

1.14 Kommittén noterar den numera spridda kunskapen om skogens mångsidiga roll. I de flesta fall avspeglas detta dock inte i proportion till skogens stora potential i de berörda områdenas ekonomi och invånarnas inkomster. I många fall drabbas ägarna tvärtom av myndigheternas inskränkningar och begränsningar. Detta problem har ännu inte avhjälpits, och politiken för sammanhållning och landsbygdsutveckling förmår ännu inte stimulera och främja ekonomin i skogsområdena i tillräcklig utsträckning. För att lösa dessa problem åtminstone delvis, är det viktigt att de åtgärder som föreslås i kommissionens meddelande KOM(2004) 490 i syfte att knyta samman skogsbrukspolitiken och landsbygdsutvecklingen antas.

1.15 ReK anser att Lissabon- och Göteborgsmålen avseende fler och bättre arbetstillfällen och en högre grad av social sammanhållning bör hållas aktuella även i utarbetandet av handlingsplanen när det gäller både dem som arbetar i skogsbrukets produktionskedja och de berörda områdena.

1.16 Kommittén anser det nödvändigt att handlingsplanen främjar anställning av en betydande andel sakkunniga inom skogsteknik i sektorn, med större förutsättningar att vidareutveckla skogsbruket. Dessa sakkunniga skulle också kunna bidra till att organisera och stödja branschen och sammanslutningar av ägare och andra aktörer. Handlingsplanen bör också omfatta program och initiativ för kompetensutveckling och för heltäckande utbildning av arbetskraften inom sektorn.

1.17 Kommittén konstaterar att det finns ett behov av korrekt information och utbildning om hållbart skogsbruk, sektors- och miljölagstiftning samt utformning och genomförande av programmen inom de berörda områdena, i syfte att öka engagemang och samarbete bland invånarna och främja lokalsamhällets sociala och kulturella tillväxt.

1.18 ReK stöder FLEGT-initiativet för att bekämpa illegal skogsavverkning och säkerställa respekten för internationella avtal. Kommittén stöder genomförandet av programmet och hoppas att det kommer att införlivas helt och hållet i lagstiftningen.

1.19 Regionkommittén uppmanar gemenskapsinstitutionerna att inleda initiativ till skydd för europeiska producenter mot illojal konkurrens från områden utan garantier när det gäller skydd av arbetare och lokala ursprungsbefolkningar, som ofta utnyttjas på ett flagrant sätt.

1.20 Kommittén vill åter uttrycka sitt stöd för EU:s miljöpolitik med avseende på skogsområdena, och gläder sig åt den betydande ökningen av antalet skyddade områden i Europa samt av antalet initiativ till skydd för den biologiska mångfalden och kampen mot ökenspridningen.

1.21 ReK noterar med tillfredsställelse att miljöpolitiken i allt större utsträckning har kommit att ingå i den europeiska samhällsmodellen och att gemenskapsåtgärder har bidragit till detta positiva resultat.

1.22 ReK understryker att handlingsplanen bör främja en förändring av skogsområdena så att skogens mångfunktionella roll understryks, den biologiska mångfalden främjas, landskapets särart tas tillvara och framför allt att vattenresurserna och luftkvaliteten bevaras. De principer för hållbart skogsbruk som fastställdes i Rio de Janeiro bör emellertid omsättas i verkligheten, tillsammans med riktlinjer för anpassning av skogsområdena och hela sektorn till klimatförändringarna.

1.23 Kommittén hyser oro inför de miljöskador som kan bli följden av skogsbruksverksamhet och anknyttande verksamhet i miljömässigt känsliga områden. Det är främst torvmossar i höglänta områden som behöver särskilt skydd.

1.24 ReK anser att handlingsplanen måste omfatta initiativ för vetenskaplig och teknisk forskning, i synnerhet avseende

- nya användningsområden för trä, speciellt i byggnadssektorn och till andra träbaserade material,
- nya skogsmaskiner och ny skogsteknik,
- ett skogsbruk som är inriktat på multifunktionalitet.

1.25 Kommittén anser att de viktigaste frågorna för forskningen rör beskogning, återställande genom återplantering av skog samt skogsbrukets ökade användning för kolupptagning på kort och lång sikt. Dessa forskningsområden bör beaktas i det sjunde ramprogrammet med hänsyn tagen till de olika europeiska regionernas miljö och klimat.

1.26 ReK är övertygad om att handlingsplanen kommer att omfatta planerade och varaktiga program på EU-nivå för att öka allmänhetens medvetenhet om den europeiska skogens många aspekter och förtjänster. Planeringen bör särskilt omfatta dels informationskampanjer riktade till allmänheten, dels kampanjer med inriktning mot unga, program för studiebesök i skyddade områden, på olika platser i produktionskedjan samt på företag som använder trä som råvara.

1.27 ReK erinrar om kravet på att i handlingsplanen infoga tydliga riktlinjer för hur skogen skall skyddas från bränder, föroreningar och biotiska faktorer och som lyfter fram det skydd som skogarna utgör mot jordskred, laviner och övervämmningar.

1.28 ReK anser att medlemsstaterna kan ta skatter till hjälp för att främja och stödja lämpliga förslag och skogspolitiska riktlinjer, särskilt sådana som rör inrättande av sammanslutningar eller som har social eller miljömässig betydelse. Handlingsplanen skulle kunna innehålla information om vad som redan pågår på detta område i medlemsstaterna och stödja samverkan mellan olika initiativ.

2. Regionkommitténs rekommendationer

2.1 Regionkommittén föreslår att man utnyttjar alla möjligheter att upprätta en rättslig grund för gemenskapens skogsbruksstrategi eftersom denna fråga numera har global relevans.

2.2 Kommittén uppmanar alla gemenskapsinstitutioner att verka för att kommissionens förslag utan förändringar snabbt genomförs, för att säkerställa att den kommande handlingsplanen inte bara kommer att utgöra en riktlinje för staterna utan också innebär att man fastställer klart angivna ansvarsområden och resurser för genomförandet.

2.3 Kommittén anser att den europeiska handlingsplanen bör godkännas, så att de nationella skogsbruksplanerna kan bli klara inom fastställd tid och beakta den europeiska handlingsplanens riktlinjer.

2.4 Regionkommittén föreslår att handlingsplanen skall omfatta förslag till främjande av de olika delarna av skogsbruket och innehålla olika stimulansåtgärder för att säkerställa sektorns funktion, förvaltning av skogar av litet eller inget ekonomiskt värde, inrättande av sammanslutningar för skogsägare och förvaltare där skogstekniker skall ingå, genomförande och uppföljning av arbeten, initiativ, sociala tjänster, samt miljö- och skyddstjänster för skogsområden om dessa ingår i de regionala och lokala förvaltningarnas program.

2.5 Regionkommittén anser att man, för att på global nivå uppnå en överenskommelse som verkligen kan omsättas i praktiken, bör vinnlägga sig om att upprätta ett nytt internationellt avtal om skogsområden som skall utgöra ett globalt instrument i fråga om hållbar förvaltning och därigenom genomföra rådets (jordbruk och fiskeri) slutsatser av den 26 april 2005.

2.6 Kommittén rekommenderar på nytt att man ger högsta möjliga prioritet åt förhållandet mellan verksamheten inom skogsbruket och träindustrin, åt handeln med de olika typerna av europeiskt trä och åt stödet till skogsbruket som helhet, samt att man i största möjliga utsträckning samordnar arbetet inom kommissionens olika avdelningar på området.

2.7 ReK begär att möjligheterna att använda förnybara energikällor från skogsbrukssektorn skall förbättras och vidareutvecklas och i större utsträckning integreras i kommissionens temainriktade strategi för förnybara energikällor, så att skogssektorns operatörer ges konkreta fördelar.

2.8 ReK anser att det är nödvändigt att i handlingsplanen ta upp frågan om tjänster av miljömässigt, turismrelaterat, kulturellt och socialt värde inom skogsnäringen för att öka uppskattningen av dem. Planen bör också innehålla en gemensam metod för att värdera skogen i ekonomiska termer i syfte att uppmuntra ägare och förvaltare att frivilligt föra ut skogsrelaterade tjänster på marknaden. Om det saknas en marknad bör planen föreslå metoder och åtgärder med målet att de beräknade miljövinster skall kunna avspeglas i ägarens eller egendomsförvaltarens inkomst.

2.9 Enligt Regionkommittén bör planen innehålla en möjlighet för ägar- och producentorganisationer att genomföra åtgärder med finansiering från myndigheterna om de själva så önskar och har möjligheter att göra det.

2.10 ReK anser att handlingsplanen måste innehålla vissa grundläggande faktorer som stater och andra myndigheter kan använda vid översyn av den gällande lagstiftningen, som säkerligen innehåller delar som kan utgöra hinder för genomförandet av gemenskapsmålen. Åtgärder för förenkling av förfarandena bör planeras på alla nivåer.

2.11 Kommittén stöder kommissionens förslag om en översyn av Ständiga kommittén för skogsbruk, så att denna kan medverka i utarbetandet och genomförandet av handlingsplanen samt upprätthålla självständiga förbindelser med medlemsstaterna.

2.12 ReK anser att bevakningen av skogsbruksfrågorna inom kommissionen bör stärkas strukturellt och personalmässigt så att EU:s handlingsplan kan genomföras effektivt.

2.13 Regionkommittén föreslår att kommissionen och medlemsstaterna skapar ett forum för forskning och teknik på skogsområdet med deltagande av företrädare för universitet, forskningscentrum och sammanslutningar av sakkunniga, med uppgift att utvidga den gemensamma kunskapen om den aktuella situationen och om klassificering och probleminventering för unionens olika skogsområden samt att ta fram vetenskapliga och tekniska initiativ och forskningsprogram. Forumets verksamhet bör samordnas och finansieras av kommissionen.

2.14 Mot bakgrund av skogsbrukspolitikens strategiska betydelse för lokalsamhällets framtid begär kommittén att bli rådfrågad om handlingsplanen. Detta är lämpligt även med tanke på att skogsbruksfrågor i många länder faller under de regionala och lokala myndigheternas ansvarsområde.

Bryssel den 17 november 2005

Regionkommitténs
ordförande
Peter STRAUB
